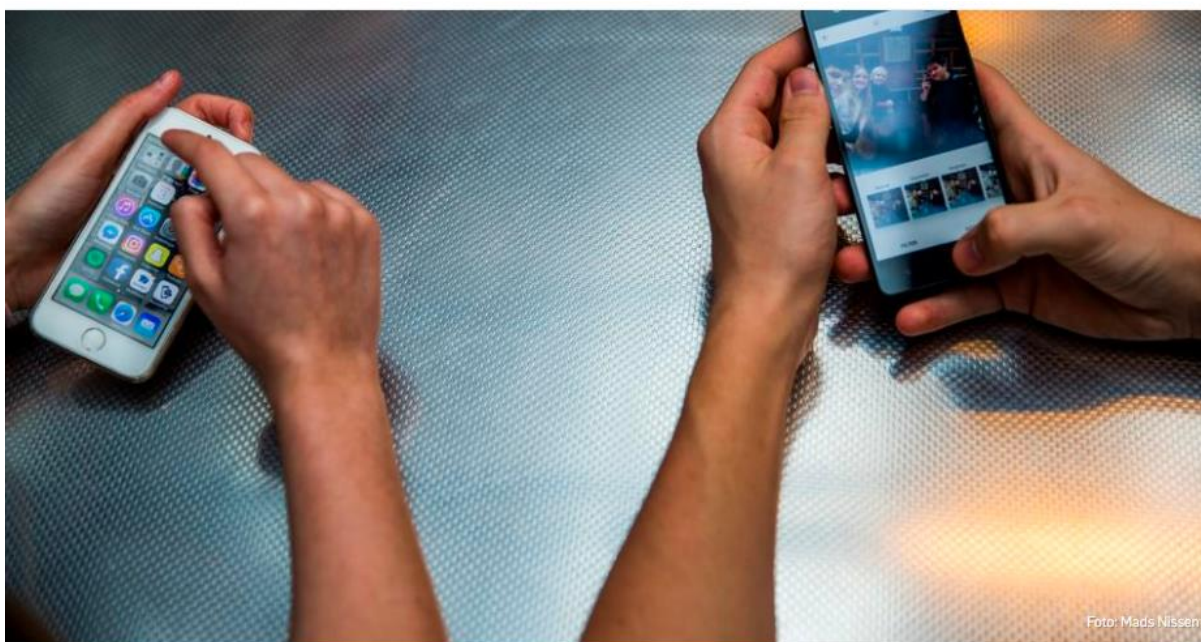

Foreningen Digitalt Ansvar: Sociale medier skal fjerne ulovligt indhold

Digitale krænkelser er blevet et stort problem i samfundet. Umbrella-sagen tydeliggjorde omfanget af problemet. De sociale medier skal have pligt til at fjerne ulovligt indhold.

Med sociale mediers vækst er antallet af digitale krænkelser steget voldsomt. Det har store konsekvenser for ofrene og onlinemiljøet. Det er på høje tid, at Danmark sikrer, at det, som allerede er klart ulovligt, bliver fjernet.

Digitalt Ansvar er en paraplyorganisation. Kronikken er skrevet af Miriam Michaelsen og Ask Hesby Krogh, hhv. formand og næstformand. Center for Digital Pædagogik, Red Barnet, Børns Vilkår, Dansk Stalking Center, Offerrådgivningen, Rasmus Hald Møller forperson i DareGender, Nanna Højlund, forkvinde for Kvinderådet, juraprofessor Sten Schaumburg-Müller og Trine Baumbach, professor i socialpsykologi Dorte Marie Søndergaard og ph.d.-stipendiat Penille Rasmussen.

Sager om digitale krænkelser fra hele verden har tydeliggjort udfordringerne på de sociale medier. Herhjemme ser vi også sager, hvor ulovlige og voldsomt krænkende billeder og videoer ligger på og bliver delt via sociale medier i alt for lang tid efter en anmeldelse til enten politiet eller platformen.

Umbrella-sagen, hvor en krænkende video med en pige og en dreng på 15 år blev delt via Facebook Messenger, er et tydeligt eksempel herpå.

Men også en lang række andre sager omtalt i pressen de seneste år om grooming af børn og unge, seksuel afpresning, ulovlig tvang til fornædrende handlinger (hurtcore), falske profiler med krænkende indhold, billedmanipulation (fake porn) og filmede overgreb.

En række lande som Tyskland, Frankrig, Storbritannien, Australien, Østrig m.fl. har valgt at lovgive for at forebygge spredning af ulovligt indhold, beskytte ofre og sikre transparens i de sociale mediers håndtering af indhold.

Selv Facebooks Mark Zuckerberg erkendte sidste år behovet for regulering og udtalte, at han ikke var tryk ved, at det var Facebook, der ene og alene skulle bestemme over indholdet på platformene.

Tid er en afgørende faktor Hvis der ikke sættes hurtigt ind, spredes krænkende billeder og videoer, bedrageri og bedrageriforsøg rammer flere, og chikane får lov til at fortsætte uhindret. Det betyder, at sagerne vokser i omfang, ofte med flere gerningspersoner.

Det er en voldsom belastning for ofre, når krænkelserne fortsætter, og det ulovlige indhold spredes yderligere.

Og tænk bare på, hvor mange timer politi, anklagemyndighed, dommere, advokater og familier – på begge sider af bordet – har brugt i den årelange Umbrella-sag, hvor flere end 1.000 personer blev sigtet for deling af krænkende materiale. En massiv belastning for alle involverede parter.

Regulering af sociale medier bør derfor give ofre en lovsikret klageadgang på sociale medier og en garanti for hurtig indsats og indgriben i sager om krænkelser i strid med dansk lovgivning.

Derudover bør reguleringen sørge for, at vores retssystem faktisk får de nødvendige værktøjer til at retsforfølge gerningspersoner og dermed sikre, at borgere reelt får den retssikkerhed, man forventer i et retssamfund som vores.

Det har man valgt i for eksempel Tyskland og Frankrig. Her giver lovene sociale medier 24 timer, fra de har modtaget en klage, til at fjerne åbenlyst ulovligt indhold. Herudover skal de

sociale medier offentliggøre statistik for klagehåndteringen, hvilket skaber transparens og en mulighed for at følge udviklingen.

Selv Facebooks Mark Zuckerberg erkendte sidste år behovet for regulering

Ytringsfrihedskommissionen har diskuteret spørgsmålet om, hvorvidt lovgivning om de sociale mediers ansvar kan gå ud over ytringsfriheden.

Konklusionen fra kommissionen blev, at man bør være tilbageholdende med at lovgive. De lægger særlig vægt på faren for, at sociale medier kan risikere at fjerne for meget indhold for at være på den sikre side og for at undgå bøder.

Samtidig konstaterede Ytringsfrihedskommissionen imidlertid også i deres betænkning, at man ved evalueringen af loven i Tyskland har »konkluderet, at loven ikke vurderedes at have medført unødige sletninger«.

Loven i Tyskland har derimod betydet, at sociale medier har ansat væsentligt flere tysktalende medarbejdere til at håndtere sager om ulovligt indhold, i stedet for ansatte i for eksempel Manila, som sociale medier i stort omfang ellers benytter sig af.

Facebook i Tyskland har for eksempel ansat flere end 1.000 moderatører, som angiveligt svarer til en sjettedel af Facebooks samlede korps af indholdsmoderatører på verdensplan.

Det må alt andet lige betyde et kvalitetsløft for håndteringen af indhold, når der ansættes flere, og indholdet ikke først skal oversættes, før det kan vurderes. På samme måde må man formode, at det ville hæve kvaliteten af håndteringen af sager, hvis der blev ansat flere dansktalende medarbejdere til at vurdere indhold på dansk som følge af lovgivning for sociale mediers ansvar for ulovligt indhold.

Blandt andet støttet af den tyske dommerforening udbygger Tyskland endvidere lovgivningen. De nye regler forpligter de sociale medier til også at anmelde strafbare ytringer direkte til kriminalpolitiet, som for eksempel mordtrusler eller hadkampagner.

Det ser således ikke ud til, at den lovgivning, Digitalt Ansvar foreslår, vil medføre unødigt sletning. Tværtimod er det vores håb og forventning, at regulering kan være med til at sikre ytringsfriheden ved at beskytte ofre for digitale krænkelse og derved endda medvirke til en bedre og mere fri offentlig debat og færden på de sociale medier.

Ytringsfrihedskommissionen skriver meget rigtigt, at fordelene ved lovgivning vil være at »det vil skåne særligt udsatte grupper og personer for (fortsatte) krænkelse, og alle, som færdes på de sociale medier, vil i mindre grad blive udsat for det ulovlige indhold. Det sidste vil muligvis også være gavnligt for det generelle debatklime og for lysten til at blande sig i debatten online«.

Vi mener, at fordelene vejer tungere end den endnu udokumenterede fare ved lovgivning. En anden bekymring, som ofte dukker op i debatten om sociale medier, handler om de sociale mediers magt over indholdet. Spørgsmålet er her, om lovgivning, som vi foreslår, vil give sociale medier mere magt.

I dag bestemmer sociale medier helt selv over indholdet på deres platforme. Sociale medier kan som private virksomheder redigere og fjerne det indhold, de vil, fra deres platform. Også lovligt indhold. Og det gør de.

Peter Øvig Knudsens bog 'Hippie', som indeholder nøgenbilleder, er et eksempel på, at sociale medier har fjernet lovligt indhold, fordi de ikke ønskede at vise nøgenhed.

Vores forslag om lovgivning giver ikke de sociale medier mere magt over indholdet, men derimod en lovbunden opgave om at fokusere på at fjerne ulovligt indhold.

Med lovgivning får vi nogle klare regler for sociale mediers ansvar for at fjerne ulovligt indhold og kan straffe dem, hvis de ikke overholder loven. Lovgivning vil derfor styrke vores beskyttelse på nettet, fordi ofre nu med loven i hånden kan kræve at få stoppet forbrydelsen og klage, hvis det ikke sker.

De danske love og menneskerettigheder er skabt for at beskytte borgerne mod krænkelse og forbrydelse. Den beskyttelse bør også gælde på de sociale medier.

Regeringen annoncerede sidste år, at man ville se på muligheder for at regulere de sociale medier. Kulturminister Joy Mogensen (S) fulgte i sidste uge op og udtalte, at det er på tide at se på reguleringen af sociale medier, der bliver brugt af danske børn og unge. Udtalelsen kom i kølvandet på Politikens afsløring af pornosalg på det populære sociale medie TikTok.

Det er positivt nyt, for ansvaret er i dag ikke klart. Samtidig kan vi konstatere, at der kommer flere og flere ofre for digitale krænkelser.

Men kan det virkelig passe, at Danmark ikke allerede har de nødvendige regler, så det derfor kun er håndhævelsen af dem, der halter?

Udfordringen er blandt andet, at der ikke findes danske regler, som er målrettet ulovligt indhold på sociale medier. Vi har regler, der gælder de traditionelle medier, og vi har regler, der gælder dem, der lægger indhold på. Men vi har ikke regler, der er egnet til klart at fortælle de sociale medier, hvad deres ansvar er, og hvad de nærmere skal gøre for at undgå straf.

I dag anvendes det gamle e-handelsdirektiv fra 2000 – lang tid før sociale medier kom frem. Det siger imidlertid blot, at de såkaldte 'informationssamfundstjenester' ikke kan pålægges ansvar, hvis de fjerner strafbart indhold efter at have fået kendskab hertil.

Her kan det være uklart, om de sociale medier overhovedet falder under denne regel. Men hvad værre er: Selv om de er omfattet, er det uklart, hvor hurtigt de skal reagere og på hvilke henvendelser.

Det er netop det, en dansk lov bør klargøre. Og her er vores forslag, at det ved grove lovovertrædelser skal gå hurtigt, inden for 24 timer, og ved mindre grove lovovertrædelser skal ske i løbet af syv dage.

Detaljerne kan naturligvis diskuteres, men som det er nu, kan sociale medier opstille alle mulige formkrav for overhovedet at ville modtage en anmeldelse, de kan ekspedere efter eget forgodtbefindende og efter egne regler, der hverken er demokratisk vedtaget eller kendt for offentligheden.

Det er en voldsom belastning for ofrene, når krænkelserne fortsætter, og det ulovlige indhold spredes yderligere

Med en lovgivning vil de sociale medier for så vidt blot blive pålagt at sørge for, at deres indhold, som de tjener på, holder sig inden for straffelovens rammer. Og med en lovgivning kan det kan klargøres, hvor hurtigt det skal gå.

Håndhævelsen skal også blive bedre. Det nævner Ytringsfrihedskommissionen også i deres nye betænkning. Det hjælper ikke at have ret, hvis man ikke kan få ret.

Det er altafgørende, at politiet ikke kun er til stede på gaden, men også effektivt kan bekæmpe den vækst i digitale krænkelsessager, vi oplever på nettet.

Det ser dog ikke ud til at være muligt for politiet at få fjernet det ulovlige indhold hurtigt og effektivt og sætte en stopper for det stigende antal sager uden bedre hjælp fra de sociale platforme.

Lige nu ligger krænkende materiale af og om danske borgere lang tid på nettet, og de sociale medier griber ofte ikke ind, før dansk politi har henvendt sig med oplysning om, at det faktisk er ulovligt materiale. Sager om digitale krænkelse henlægges i stort omfang med henvisning til, at det ikke er muligt at få fjernet det krænkende materiale eller få udleveret den nødvendige dokumentation til at kunne retsforfølge.

Bare det forhold, at politiet ofte skal have retskendelser i udlandet for at få materiale udleveret, kan få sagerne til at trække ud i månedsvis og resulterer i et stort omfang af henlæggelser.

Politiet har med digitaliseringen af vores samfund fået en stor og voksende opgave med at efterforske den kriminalitet, som bliver begået på nettet.

Det er nemmere og sikrere for gerningspersonen at sidde bag en skærm og for eksempel bruge en falsk identitet, og blandt andet derfor vokser kriminaliteten.

Politiet anslår, at lidt over 70 procent af alle politianmeldelser i dag omhandler kriminalitet begået på nettet. Alene antallet af sager om ulovlig billeddeling er mere end fordoblet de seneste år, og politiet har derfor svært ved at følge med.

I journalist Milla Mølgaards nye bog 'Min teenager deler da ikke nøgenbilleder' kan man eksempelvis læse:

»Jeg ved godt, at jeg skal lade være med at dele lige præcis Umbrella-videoen, men ellers har jeg frit spil, tænker jeg«.

Sag efter sag har vist os, hvor alvorligt det er, når mennesker udsættes for digitale krænkelser

Sag efter sag har vist os, hvor alvorligt det er, når mennesker udsættes for digitale krænkelser. Og forskningen bekræfter dette. Digitale krænkelser har i mange tilfælde de samme psykiske konsekvenser som fysiske seksuelle overgreb: angst, ptsd, depression, selvmordstanker, selvskade, sygdommeldingerne. Og de medfører brudte familier, brudte relationer, sekundær traumatisering og mennesker, der falder – ud af uddannelsessystemet, arbejdsmarkedet og ud af livet

Og hvis man oplever de sociale medier som et utrygt sted at være, hvor det kan være svært at få hjælp, hvis ulykken rammer, hæmmer det lysten til at deltage og ytre sig frit.

Vi mener derfor, at der er gode argumenter og behov for at tydeliggøre de digitale platformes ansvar og give brugerne en bedre beskyttelse på nettet, end tilfældet er i dag.

Ellers får vi ikke den retssikkerhed i den digitale del af vores samfund, som vi forventer – og fortjener